Nummer VN (automatisch)

Directie (automatisch)

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van 23 juni 2026

Portefeuille

Onderwijs

Agendapunt

<*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de werkwijze van Leerplicht voor het beroep op de vrijstelling op grond van geloofs- of levensovertuiging en de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Hofland, Ait Boubker, Kok en Yazar inzake kinderen buiten beeld door vrijstellingen van leerplicht op grond van richtingsbezwaren.

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met de werkwijze van Leerplicht voor het beroep op de vrijstelling op grond van geloofs- of levensovertuiging.
2. In te stemmen met de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Hofland, Ait Boubker, Kok en Yazar inzake kinderen buiten beeld door vrijstellingen van leerplicht op grond van richtingsbezwaren.

Reden spoed

Gelet op de urgentie en actualiteit van het onderwerp is het belangrijk om de beantwoording van de schriftelijke vragen zo snel mogelijk met de raad te kunnen delen.

Kernboodschap

De Hoge Raad heeft recent geoordeeld dat ouders in beginsel alleen nog aanspraak kunnen maken op een vrijstelling van de leerplicht op grond van geloofs- of levensovertuiging wanneer er geen openbare school in de buurt aanwezig is. Het college stemt ermee in dat Leerplicht conform dit arrest beroepen op de vrijstelling gaat toetsen. Daarbij wordt voorgesteld in afwijking van de landelijke richtlijn niet standaard een overgangsjaar in te stellen, maar erop aan te sturen dat ouders hun voorheen vrijgestelde kinderen zo snel mogelijk inschrijven op school. Daarnaast heeft het college ingestemd met de beantwoording van schriftelijke vragen over dit onderwerp.

Bestuurlijke achtergrond

Op 27 mei 2026 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Hofland, Ait Boubker, Kok en Yazar inzake kinderen buiten beeld door vrijstellingen van leerplicht op grond van richtingsbezwaren.

Portefeuille Gemeente Amsterdam

Agendapunt College van burgemeester en wethouders

Voordracht voor de vergadering van <datum>

Bestuurlijke prioriteit

Niet van toepassing.

Wettelijke grondslag

Artikel 169 lid 3 van de Gemeentewet: De verplichting van het college om de raad te informeren over gevraagde inlichtingen.

Onderbouwing besluit

Ad 1. In te stemmen met de werkwijze van Leerplicht voor het beroep op de vrijstelling op grond van geloofs- of levensovertuiging.

De Hoge Raad der Nederlanden heeft recent geoordeeld dat ouders in beginsel alleen nog aanspraak kunnen maken op een vrijstelling van de leerplicht op grond van geloofs- of levensovertuiging wanneer er geen openbare school in de buurt aanwezig is. Het arrest geeft een duidelijk kader om beroepen op deze vrijstelling te toetsen. Leerplicht is hier positief over en gaat alle beroepen op de vrijstelling ook volgens het arrest toetsen.

Vanaf 1 mei 2026 onderzoekt de leerplichtambtenaar naast de bestaande formele criteria of er een openbare school binnen redelijke afstand van het woonadres is. Als dat zo is, én ouders hebben niet kunnen aantonen dat deze scholen maatschappelijke, levensbeschouwelijke of religieuze onderwerpen niet op een objectieve, pluralistisch en kritische wijze verzorgen, dan ontstaat de vrijstelling niet.

De verwachting is dat hierdoor het aantal vrijstellingen 5 onder b drastisch zal afnemen. Zonder vrijstelling heeft Leerplicht de mogelijkheid om de 108 kinderen die voor het schooljaar 2025-2026 waren vrijgesteld beter in beeld te krijgen. Hierdoor kunnen leerplichtambtenaren het leerrecht van de kinderen die voorheen vanwege de vrijstelling niet in beeld waren beter waarborgen.

Leerplicht zal ook gaan handhaven als ouders hun kinderen niet inschrijven als de vrijstelling niet is ontstaan en zij voor het eerst een beroep op deze vrijstelling hebben gedaan. Ook voor kinderen die al meerdere jaren door deze vrijstelling niet naar school gaan, zal Leerplicht er richting ouders op aansturen dat zij hun kinderen zo snel mogelijk inschrijven op school.

Hiermee wijkt Amsterdam af van de landelijke richtlijn waarin wordt aangegeven om een standaard overgangsjaar richting onderwijs in te stellen voor deze kinderen. Wij willen namelijk dat de kinderen waarvoor dit mogelijk is zo snel mogelijk naar een school gaan. Als ouders standaard een overgangsjaar krijgen is er weinig stimulans om hun kinderen dit jaar al naar school te sturen. Voorbehoud hierbij is dat het Openbaar Ministerie heeft

aangegeven komend schooljaar geen ouders te gaan vervolgen die zonder succes een herhaald beroep doen op de vrijstelling. Schoolgang voor deze kinderen kan, ondanks de wettelijke verplichting en de oproepen van Leerplicht, komend schooljaar dan ook niet worden afgedwongen via de rechter.

Vanwege mogelijke leerachterstanden en het niet gewend zijn aan een schoolse setting kan een deel van deze kinderen mogelijk niet direct instromen in regulier onderwijs. Leerplicht brengt daarom in kaart om welke kinderen en gezinnen het exact gaat en wil samen met de ouders en het onderwijs een plan maken hoe deze kinderen het beste naar school kunnen worden geleid.

Ad 2. In te stemmen met de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Hofland, Ait Boubker, Kok en Yazar inzake kinderen buiten beeld door vrijstellingen van leerplicht op grond van richtingsbezwaren.

Op 27 mei 2026 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Hofland, Ait Boubker, Kok en Yazar inzake kinderen buiten beeld door vrijstellingen van leerplicht op grond van richtingsbezwaren, de zogenaamde vrijstelling 5 onder b. De vragen gaan o.a. over:

- Het aantal kinderen met de vrijstelling 5 onder b.
- Het zicht op (de kwaliteit van) het onderwijs van deze kinderen.
- Hoe een beroep op deze vrijstelling wordt getoetst.
- Hoe het college het recente arrest van de Hoge Raad over de vrijstelling 5 onder b beoordeeld.

De beantwoording van de schriftelijke vragen bevat:

- Een toelichting op de stijging van het aantal vrijstellingen 5 onder b in Amsterdam.
- Een uiting van de zorgen die het college heeft ten aanzien van het onderwijs- en ontwikkelperspectief van de kinderen met deze vrijstelling.
- Een toelichting op de toetsingswijze van Leerplicht voor beroepen op de vrijstelling 5 onder b.
- Een duiding van het college over het recente arrest van de Hoge Raad m.b.t. de vrijstelling 5 onder b
- Een uitleg van de concrete aanscherping van de toetsingswijze die Leerplicht gaat hanteren naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad.

Duurzaamheid

Niet van toepassing. De beantwoording van de voorliggende schriftelijke vragen draagt niet direct bij aan, maar heeft ook geen negatieve invloed op

de duurzaamheidsdoelen van de gemeente.

Participatie

Geen participatie. Er is geen participatietraject georganiseerd t.b.v. de beantwoording van voorliggende schriftelijke vragen.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst
Verzending van de beantwoording van de schriftelijke vragen via de dagmail.

Buiten de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Moet het besluit bekendgemaakt worden in het Gemeenteblad of de Staatscourant? Zie dan voor meer informatie de instructiepagina op intranet. Elk bekend te maken besluiten moet als bijlage bij de voordracht worden gevoegd.

Documenten

Registratienr.	**Naam**
<*automatisch*>	<Vrije tekst>
<*automatisch*>	<Vrije tekst>

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Directie Onderwijs, 5.1, 2, e
5.1, 2, e @amsterdam.nl

Besluit college van burgemeester en wethouders

<*automatisch, na afloop vergadering*>

Portefeuille	Gemeente Amsterdam
Agendapunt	College van burgemeester en wethouders
	Voordracht voor de vergadering van <datum>

Classificatiegegevens

1	Classificatie	Openbaar/vertrouwelijk/geheim/strikt geheim (niet openbaar, vul dan ook rij 3 t/m 7 in)
2	Wie legt geheimhouding op?	Het college van B en W (let op dat er een beslispunt geheimhouding in de voordracht zit)
3	Gaat het stuk geheim door naar de commissie en/of raad?	[ja/nee]
4	Einddatum	- Tot een bepaalde datum - Tot een bepaald moment (vul dan hieronder de uiterlijke datum in) - Voor onbepaalde tijd
5	Uiterlijke einddatum	[Indien er geen specifieke einddatum kan worden genoemd, hier een uiterlijke einddatum invullen.]
6	Grondslag	[Vul hier het Woo-artikel in op grond waarvan dit stuk niet openbaar is]
7	Motivatie	[Leg in gewone taal uit waarom dit stuk geheim of vertrouwelijk is. Wat gaat er mis als deze informatie openbaar wordt? Indien voor onbepaalde tijd, motiveer de lengte van de opgelegde geheimhouding] *vul dit ook in bij de onderbouwing besluit